

**NADWARCIAŃSKI
ROCZNIK
HISTORYCZNO-ARCHIWALNY
NR 24**

GORZÓW WLKP. 2017

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM
TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ ARCHIWUM
I PAMIĄTEK PRZESZŁOŚCI

NADWARCIAŃSKI ROCZNIK
HISTORYCZNO-ARCHIWALNY

NR 24

GORZÓW WIELKOPOLSKI 2017

Redaguje zespół: Zbigniew Czarnuch, dr Piotr Krzyżanowski, Agnieszka Niekraś (sekretarz redakcji), dr hab. Dariusz A. Rymar (redaktor naczelny), Ryszard Wójtowicz. Adres redakcji: 66-400 Gorzów Wlkp., ul. Mościckiego 7, tel. (095) 783-53-21, www.gorzow.ap.gov.pl; e-mail: sekretariat@gorzow.ap.gov.pl

Stali współpracownicy redakcji: Grzegorz J. Brzustowicz, Agnieszka Dębska, Krystyna Kamińska, Grażyna Kostkiewicz-Górska, Falko Neininger, Roman Piciński, Edward Rymar, Danuta Zielińska, Jerzy Zysnarski

Rada Naukowa: prof. dr hab. Janusz Faryś (Szczecin), prof. dr hab. Tomasz Jurek (Gorzów), dr hab. Paweł Leszczyński (Gorzów), dr hab. Klaus Neitmann (Potsdam), dr hab. Radosław Skrycki (Szczecin)

Recenzenci numeru 24: prof. dr hab. Radosław Gaziński – Uniwersytet Szczeciński; dr hab. Paweł Gut – Archiwum Państwowe w Szczecinie; dr Jarosław Lewczuk – Pracownia Archeologiczna w Zielonej Górze, dr Paweł Migdalski – Uniwersytet Szczeciński, dr Katarzyna Taborska – Akademia im. Jakuba z Paradyża, prof. dr hab. Małgorzata Mikołajczak – Uniwersytet Zielonogórski, Błażej Skaziński – kierownik gorzowskiej Delegatury Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, prof. dr hab. Robert Skobelski – Uniwersytet Zielonogórski; prof. dr hab. Janusz Skoczylas – UAM w Poznaniu; dr hab. prof. UMK Krystyna Sulkowska-Tuszyńska, dr inż. Paweł Zagożdżon – Politechnika Wrocławska.

Korekta: Ewa Kraszevska

Tłumaczenia streszczeń na jęz. angielski: Piotr Wahl, na jęz. niemiecki: Falko Neininger oraz incydentalnie: Agnieszka Gontaszewska-Piekarz i Aleksandra Rymar

Numer 24 Rocznika dofinansowany jest przez:

Naczelną Dyrekcję Archiwów Państwowych

Zadanie współfinansowane ze środków
Województwa Lubuskiego

Zadanie zostało dofinansowane
ze środków Miasta Gorzów Wlkp.

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny jest indeksowany w bazie BazHum
prowadzonej przez Muzeum Historii Polski

Na okładce i wewnątrz numeru: zwińczenie wykusa narożnego – próba rysunkowej rekonstrukcji,
na podstawie niemieckiej dokumentacji budowlanej i dostępnej ikonografii (rys. Roman Piciński)

ISSN 1231-3033

ISBN 978-83-942955-4-7

Druk i oprawa: SONAR, Sp. z o.o., 66-400 Gorzów, ul. Kostrzyńska 89, www.sonar.pl

Wydawca: Archiwum Państwowe w Gorzowie Wlkp.; Towarzystwo Przyjaciół Archiwum
i Pamiątek Przeszłości w Gorzowie Wlkp.

Wersja papierowa jest wersją pierwotną

Nakład: 300 egz.

Copyright: Archiwum Państwowe w Gorzowie Wlkp.; Towarzystwo Przyjaciół Archiwum
i Pamiątek Przeszłości w Gorzowie Wlkp.

Rozprawy i przyczynki

Małgorzata Pytlak, Izabela Ignatowicz, <i>Analiza porównawcza późnośredniowiecznych cmentarzy przy kościołach: w Gorzowie Wielkopolskim pw. św. Jerzego i w Strzelcach Krajeńskich pw. Matki Bożej Różańcowej</i>	13
Grzegorz J. Brzustowicz, <i>Organizacja przestrzenna i ustrój miasta Barlinka w średniowieczu</i>	37
Bożena Grabowska, <i>Kościół w Strychach, idealna realizacja zasad funkcjonalizmu</i>	67
Agnieszka Gontaszewska-Piekarz, <i>Kopalnia węgla brunatnego „Eduard” w Długoszyńce koło Sulęcina</i>	75
Hannelore Scholz-Lübbering, <i>Zum Problem Angst und Macht in Christa Wolfs Text „Was bleibt”</i>	97
Hannelore Scholz-Lübbering, <i>O kwestii strachu i władzy w utworze Christy Wolf „Was bleibt”</i>	107
Arkadiusz Kalin, <i>Zygmunt Trziszka – pisarz lubuski (i nie tylko)</i>	121
Katarzyna Sanocka-Tureczek, <i>Pomniki przedwojennego Gorzowa Wielkopolskiego – zarys problematyki</i>	139
Zbigniew Miler, <i>Zoomorficzna figurka bursztynowa z Dobiegniewa</i>	159
Andrzej Kaczorowski, <i>Duszpasterstwo rolników w aktach gorzowskiej Służby Bezpieczeństwa</i>	181
Maciej Majchrzak, <i>Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej w Gorzowie Wielkopolskim w latach 1981–1983</i>	197
Bożena Pomykała-Kukorowska, <i>Krzysztof Wasilewski, Gorzowskie ślady Edwarda Szczepanika, ostatniego Premiera Rządu RP na Uchodźstwie</i>	232
Jerzy Szenfeld, <i>O dwóch tablicach profesora Stanisława Kirkora – piórem świadka</i>	243

Materiały do Gorzowskiego słownika biograficznego

Edward Rymar, <i>Feliks Franciszek Łoyko (ur. pocz. 1717 – zm. 19 V 1779) – obrońca praw I Rzeczypospolitej do Nowej Marchii</i>	253
Andrzej Talarczyk, <i>Nie tylko w kręgu wilhelmińskiego neoromantyzmu. Otto Franz Gensichen (1847–1933) – pisarz berliński rodem z nowomarchijskiego Drezdenka (Pierwsza próba zbliżenia)</i>	262
Waldemar Dramowicz, <i>Życie i działalność doktora Metziga (1804–1868)</i>	279
Grzegorz Tomczak, <i>Maciej Dąbrowski (1779–1845) – niepokorny szlachcic zagrodowy</i>	289
Edward Rymar, <i>Jak kapitan Władysław Sierko (1900–1945) „powrócił” po 70 latach do rodziny – woldenberczyków i własnej</i>	299
Jerzy Zysnarski, <i>Landsberska dekada krakowskiego fotografa, czyli luka w biogramie Józefa Rosnera (1892–1971)</i>	319
Jerzy Zysnarski, <i>Partyzant od „Łupaszki” na gorzowskim cmentarzu</i>	329
Jerzy Zysnarski, <i>Śladem pałahickich akwareli Henryka Rodakowskiego, czyli przyczynek do biografii Jan Żukotyńskiego (1901–1954)</i>	333
Dariusz A. Rymar, <i>Pomiędzy walką zbrojną, polityką i dziennikarstwem: kapitan Janusz Likowski ps. „Milcz” (1923–2000) – bohater AK i publicysta „Ziemi Gorzowskiej”</i>	343
Dariusz A. Rymar, <i>Kazimierz Wnuk (1914–1998) – przyczynek do biografii</i>	379
Dariusz A. Rymar, <i>Władysława Jadwiga Czechowska (Siemaszko) ps. „Zbik” (1929–1999): powstaniec warszawski, gorzowska nauczycielka i poetka</i>	389

Polemiki, sprostowania, uzupełnienia, recenzje i omówienia

Zbigniew Czarnuch, <i>O pruskiej idei i pruskich wartościach</i>	429
Andrzej W. Kaczorowski, <i>Z Klenicy szli rolnicy</i>	437
Rafał Reczek, <i>Odpowiedź na recenzję Pana Andrzeja W. Kaczorowskiego „Z Klenicy szli rolnicy”</i>	447
Andrzej W. Kaczorowski, <i>Jeszcze kilka uwag od recenzenta</i>	454

Wspomnienia

Otto Franz Gensichen, <i>Wspomnienia landsberskie</i> (tłumaczenie: Andrzej Talarczyk)	457
Zofia Nowakowska, <i>Włodzimierz Korsak i ja</i>	465
Weronika Kurjanowicz, <i>Z prywatnego archiwum</i>	475

Komunikaty

Janusz Dreczka, <i>Wtedy nauczyliśmy się naszej Ojczyzny. 50. rocznica uroczystości Milenijnych Chrztu Polski, 6 listopada 1966 roku w Gorzowie</i>	483
Andrzej Talarczyk, <i>Małgorzata Czabańska-Rosada, Warsztaty pełne baśni, legend i podań moryńskich (Rzecz o raku z jeziora Morzycko i nie tylko)</i>	489
<i>Sprawozdanie Towarzystwa Przyjaciół Archiwum i Pamiątek Przeszłości za rok 2016,</i> (oprac. D. A. Rymar)	495
Dariusz A. Rymar, <i>Konferencja o Papuszy w Archiwum Państwowym</i>	501
Dariusz A. Rymar, <i>Episcoporum Poloniae coetus. W 45. rocznicę powstania Diecezji Gorzowskiej oraz w 25. rocznicę powołania Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej</i>	505
Dariusz A. Rymar, <i>Otwarcie tuby (tzw. kapsuły czasu) w Archiwum Państwowym w Gorzowie</i>	511
Dariusz A. Rymar, <i>Konferencja pn. Przeciwno stanowi wojennemu: wspomnienia i perspektywy. W 35. rocznicę największej demonstracji politycznej w historii Ziemi Lubuskiej: Gorzów 31 sierpnia 1982</i>	517
Anna Jodko, <i>Międzynarodowy Dzień Archiwów i Nocny Szlak Kulturalny w Archiwum Państwowym w Gorzowie Wielkopolskim</i>	523

In Memoriam

Andrzej Talarczyk, <i>In memoriam Anna Makowska-Cieleń (26 VII 1939 – 21 XII 2016)</i>	527
Jakub Soroka, <i>Janina Ramotowska (1925–2017) – nauczycielka, urzędniczka i posłanka na Sejm</i>	539

Nekrolog gorzowski

<i>Nekrolog gorzowski za rok 2016</i> (oprac. Jerzy Zysnarski)	543
--	-----

Książki o regionie

Krystyna Kamińska, <i>Książki z 2016 r. o regionie gorzowskim i o jego mieszkańcach</i>	587
---	-----

Materiały do bibliografii historii regionu

<i>Materiały do bibliografii historii regionu za rok 2016</i> (oprac. Grażyna Kostkiewicz-Górska i Danuta Zielińska)	603
---	-----

Okładka:

Agnieszka Dębska, *Kamienica przy ul. Łokietka 17 w Gorzowie*

Dariusz A. Rymar

Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

Kazimierz Wnuk (1914–1998) – przyczynek do biografii

Kazimierz Wnuk – gorzowski oryginał, kloszard, kawalarz – takie określenia towarzyszą najczęściej tej postaci. Nadano mu nawet pseudonim „Szymon Gięty”, co nawiązywało chyba do sprawności fizycznej, gdyż K. Wnuk znany był również ze znakomitego toczenia fajerki. Tak też zostanie najprawdopodobniej zapamiętany, gdyż to właśnie obrazuje pomnik ufundowany tej postaci i odsłonięty z inicjatywy Społecznego Komitetu Budowy Pomnika Szymona Giętego 1 maja 2004 roku. Data odsłonięcia nie była przypadkowa. Upamiętniała udział w pochodach pierwszomajowych K. Wnuka – wywołanego poza miasto tego dnia przez milicję, aby nie zakłócał uroczystości. Ten jednak wracał, by przemaszzerować przed trybuną honorową na końcu pochodu. Pomnik utrwalił tę postać i na stałe wprowadził ją do historii miasta. W ślad za nim w literaturze pojawiły się jego biogramy, choć już wcześniej był opisywany. Jeszcze za życia, w latach 60. rozślawił go H. Ankiewicz w „Szmerkach” – felietonach drukowanych na łamach „Gazety Lubuskiej”¹, w roku 2000 obszerny artykuł poświęcili mu autorzy „Kroniki wieku”².

Biografia Kazimierza Wnuka jest jednak słabo znana, a jego losy giną we mgle zapomnienia. Mało wiadomo zwłaszcza o jego przedwojennych, wojennych i tuż powojennych losach. Zdaniem najpoważniejszego z biografów – J. Zysnarskiego, Kazimierz Wnuk pracował aż w 48 zakładach pracy, co (jeśli faktycznie miało miejsce) sprawia, że chyba nikt nigdy ich wszystkich nie ustali. Celem niniejszego artykułu jest przybliżenie postaci Kazimierza Wnuka, a zwłaszcza najbardziej niejasnego – początkowego okresu jego życia. Poniższe ustalenia oparto na dokumentacji związanej z zatrudnieniem po roku 1945 K. Wnuka oraz na materiałach zgromadzonych w jego kopercie dowodowej. Zatem duża część tej dokumentacji powstała w wyniku informacji podawanych przez samego zainteresowanego. Stąd też odbiega ona od dotychczasowej wiedzy na temat K. Wnuka, a czasem może być nawet z nią sprzeczna. Sprzeczności te będą zapewne w przyszłości weryfikowane.

1 J. Zysnarski, *Encyklopedia Gorzowa*, Bydgoszcz 2007, s. 688.

2 *Szymon, czyli Kazio*, w: *Kronika wieku*, red. A. Brykner, D. Barański, Gorzów Wielkopolski 2002, s. 84 (w roku 2000 ukazało się wydanie gazetowe tej książki).

Pomnik Szymona Giętego przy ul. Sikorskiego w Gorzowie, 2017 (fot. autor)

Kazimierz Wnuk urodził się w Warszawie 6 lutego 1914 r. Był synem Jana (zm. 1916) i Pauliny z Olszewskich. Zapewne rodzina zamieszkiwała na Woli, gdyż tam, w parafii św. Stanisława Biskupa i Męczennika przy ul. Bema 73 (istniejącej do dziś), Kazimierz Wnuk był ochrzczony 19 kwietnia 1914 r.³ Z dostępnych obecnie dokumentów nie wynika, kim dokładnie byli jego rodzice. W jednej z ankiet zawód matki K. Wnuk określił jako „handlarka”. Po 1945 r. Paulina Wnuk mieszkała z jednym

3 APG, ZKDO, sygn. 726, s. 23, świadectwo urodzenia i chrztu św., 24 XII 1950.

z braci (zapewne u Henryka). Niewiele wiadomo również o rodzeństwie – wg. J. Zysnarskiego K. Wnuk miał 5 braci i 3 siostry. W dokumentach, które przebadano, pojawia się jednak tylko brat Henryk Wnuk, na początku lat 50. XX w. „inżynier powiatu Mińsk Mazowiecki”⁴.

Kazimierz Wnuk, tak później znany z ciągłego przemieszczania się, już bardzo wcześniej był skazany na ciągłe dyslokacje. Jak zaznaczył w swoim życiorysie, do piątego roku życia był na „wychowaniu matki”, a dalsze lata (czyli już bez matki?) spędzał w Przemysłu, Sanoku, Tomaszowie Mazowieckim, Mińsku Mazowieckim, Kozienicach, Warszawie i „osadzie Sieciechów”. Przed wojną ukończył siedmioklasową szkołę powszechną w Sieciechowie (1930), później zajmował się kupiectwem. W roku 1939 był samodzielnym kierownikiem handlowym w Puchałach k. Raszyna.

Dramatycznie musiały wyglądać wojenne losy K. Wnuka, gdyż niemal na samym początku wojny trafił na roboty do Niemiec. Już 8 marca 1940 r. został przymusowo wywieziony z kraju i trafił najpierw do Lübber (Spreewald), później Vetschau (Spreewald), a jeszcze później Cottbus, gdzie doczekał wyzwolenia w roku 1945.

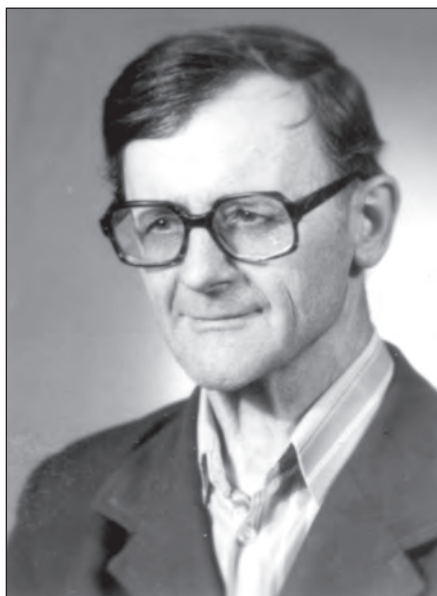
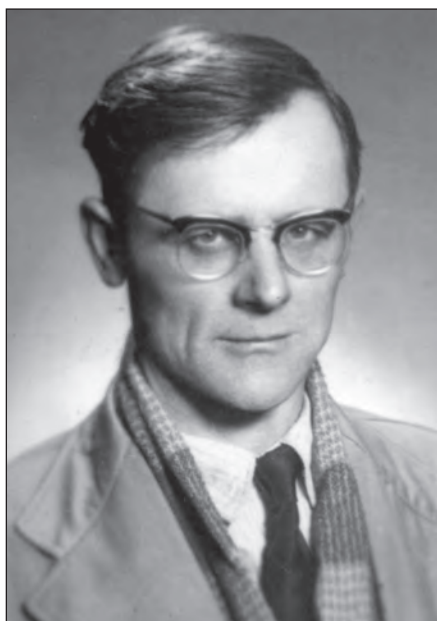
Po wyzwoleniu zamieszkał w Nowej Soli, następnie trafił do Wałbrzycha, później Jędrzychowa k. Zielonej Góry, by stamtąd przenieść się do Zielonej Góry (październik 1952). W okresie powojennym pracował jako instruktor osiedleńczy w PUR w Nowej Soli (1945–1946), kierownik parków konnych w Nadleśnictwie Państwowym Kwisa w Żaganiu (15 III 1949 – 31 VII 1949); księgowy techniczny w PGR Studzieniec⁵ i PGR Libichowo⁶ (21 IX 1949 – 30 VI 1950); księgowy w Zakładach Górniczych „Konrad” w Iwinach (1 VII – 31 VIII 1950), referent techniczny w Cementowni „Podgrodzie” w Raciborowicach Górnych (1 IX – 14 X 1950); księgowy materiałowy w Zakładzie Oczyszczania Miasta przy Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Wałbrzychu (1 XI 1950 – 31 I 1951); referent techniczny w Powiatowym Związku Mleczarskim w Zielonej Górze (1 II – 15 III 1951), księgowy kontysta w Centrali Odzieżowej w Zielonej Górze (1 IX – 31 VIII 1951) i wreszcie starszy referent techniczny w Polskiej Wełnie w Zielonej Górze (1 XII 1951 – 31 I 1953). Następnie pracował jako strażnik w Okręgowych Kablach Międzygminowych w Zielonej Górze (od 17 XI 1953) i był w tym przedsiębiorstwie zatrudniony jeszcze w styczniu 1955 r. Później pracował jeszcze w Spółdzielni Spożywców w Zielonej Górze jako pracownik umysłowy. W opisanym powyżej przebiegu zatrudnienia K. Wnuka zwraca uwagę trzyletnia luka, jaka miała miejsce w latach 1946–1949. Nie wiadomo, gdzie w tym czasie pracował.

W okresie tym K. Wnuk zawarł związek małżeński z Mieczysławą Gibner – ślub zawarto 24 IX 1950 r. w Warcie Bolesławieckiej (akt 63/50). Jednak już w ankiecie 26 XI 1951 r. podawał, że był już rozwiedziony. Faktycznie jednak rozwód został orzeczony przez sąd we Wrocławiu dopiero w roku 1958.

4 LUW, PW, sygn. 549/53, ankieta personalna, 26 XI 1951.

5 Prawdopodobnie chodzi o Studzieniec k. Nowej Soli.

6 Tak w ankiecie personalnej, prawdopodobnie chodzi o Lubiechów k. Szprotawy.

*Wszystkie fotografie Kazimierza Wnuka ze zbiorów Archiwum Państwowego
w Gorzowie Wielkopolskim*

W okresie ok. 1956–1958 K. Wnuk mieszkał i pracował jako ochroniarz w Poznaniu. W lecie 1962 r. był już rencistą. Na początku roku 1961 mieszkał jeszcze w Zielonej Górze, ale w lecie 1962 mieszkał już w Gorzowie (w Siedlicach). Wtedy też zaczął się najbardziej znany okres w jego życiu. Kazimierz Wnuk zmarł 28 listopada 1998 r. w Gorzowie i jest pochowany na gorzowskim cmentarzu komunalnym.

Przeglądając dostępne akta dotyczące K. Wnuka trudno w nich dostrzec późniejszego oryginała, tak dobrze i pozytywnie zapamiętanego przez gorzowian. Wprawdzie często zmieniał pracę, jednak nie było to czymś aż tak niezwykłym. Pozostaje zagadką, co sprawiło, że z człowieka funkcjonującego jak wielu innych przeistoczył się w kloszarda? Trudno tego dociec. Dobrze jednak, że od roku 2004 jest jego pomnik i to w środku Gorzowa, bo przecież za kilka lat jego grób może zostać zlikwidowany, a pomnik sprawi, że gorzowianie nigdy o nim nie zapomną.

Opracowano na podstawie

Źródła:

Archiwum Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego, Akta Polskiej Włny: sygn. 549/53
Kazimierz Wnuk, 1951–1953.

Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim (APG)

66/37 Zakłady Włókien Chemicznych „Stilon” w Gorzowie Wielkopolskim, sygn. 2215, Dzień Chemika – msza święta (z kamery stacjonarnej), materiał z Szymonem Giętym na bazarze nad Wartą, 3 VI 1990.

66/1086 Zbiór kopert dowodów osobistych z terenu działania Archiwum Państwowego w Gorzowie Wielkopolskim (ZKDO), sygn. 726, Kazimierz Wnuk, 1950–1998.

Literatura:

Brykner Artur, *Szymon zaprasza na majówkę*, „Gazeta Wyborcza” (strony lokalne) 30 IV – 3 V 2004, s. 1.

Brykner Artur, Krysiak Paweł, *Szymon wrócił*, „Gazeta Wyborcza” (strony lokalne) z 4 V 2004, s. 3.

Krysiak Paweł, *Przygody Szymona Giętego*, „Gazeta Wyborcza” (strony lokalne) z 30 IV – 3 V 2004, s. 12.

Krysiak Paweł, *Wreszcie znalazł swój dom w Gorzowie*, „Gazeta Wyborcza” (strony lokalne) z 28 IV 2004, s. 1.

Ligocki Kazimierz, *Szymon Gięty*, w: *Multimedialna Encyklopedia Gorzowa Wielkopolskiego*, http://encyklopedia.wimbp.gorzow.pl/s/szymon_giety/szymon_giety.html (dostęp 26 XII 2016).

Szymon, czyli Kazio, w: *Kronika wieku*, red. Artur Brykner, Dariusz Barański, Gorzów Wielkopolski 2002.

Zysnarski Jerzy, *Encyklopedia Gorzowa*, Bydgoszcz 2007.

Streszczenie

Kazimierz Wnuk (1914–1998) – przyczynek do biografii

W tym przyczynkarskim biogramie zaprezentowane zostały nieznane fakty z życia gorzowskiego oryginała i kłoszarda Kazimierza Wnuka. Od roku 2004 ma on swój pomnik w Gorzowie, wzniesiony za pieniądze pochodzące ze zbiórki publicznej. Był znany z licznych happeningów, głównie pamięta się jego udział w pochodach pierwszomajowych organizowanych przez władze komunistyczne do roku 1989. Szedł na ich końcu razem ze swoim wózkiem, co wzbudzało powszechną uwagę i wesołość. Powszechnie był znany pod przydomkiem „Szymon Gięty”. W artykule zaprezentowano nieznane do tej pory losy wojenne i powojenne Kazimierza Wnuka aż do roku 1962. Urodził się w Warszawie, przed wojną ukończył 7-klasową szkołę powszechną. W latach 1940–1945 był na robotach przymusowych w III Rzeszy. Po roku 1945 mieszkał i pracował na Dolnym Śląsku. W roku 1951 przeniósł się do Zielonej Góry, a w roku 1962 pojawił się w Gorzowie i osiadł tu na stałe.

Summary

Kazimierz Wnuk (1914–1998), Contribution to the Biography

The article is a biographical entry that reveals some unknown facts concerning the life of Kazimierz Wnuk, an eccentric and clochard of Gorzów. Since 2004 he has had a monument in his town, which was erected with the money raised in charitable collections. In Gorzów he is known thanks to his numerous happenings; first of all, he will be remembered for his participation in May Day marches, which were organised by the Communist authorities until 1989. He used to walk at the end of the march with his hand-cart and made everybody laugh. He was commonly known as 'Szymon Gięty' (Twisted Simon).

The article depicts the life of Kazimierz Wnuk, during the war and afterwards until 1962. He was born in Warsaw, before the war he finished a seven-year elementary school. He spent the years 1940–1945 in Germany, in the Third Reich, as a forced labourer. After 1945 he lived and worked in Lower Silesia. In 1951 he moved to Zielona Góra, and in 1962 he settled in Gorzów.

Zusammenfassung

Kazimierz Wnuk (1914–1998). Ein Beitrag zu seiner Biographie

Der Artikel bietet einige neue Daten zur Biographie eines bekannten Originals und Stadstreichers von Gorzów, Kazimierz Wnuk. 2004 wurde für ihn in Gorzów ein Denkmal errichtet, das durch eine Spendensammlung finanziert worden war. In Gorzów kannte man ihn wegen seiner zahlreichen ungewöhnlichen Auftritte, vor allem bei den Paraden am 1. Mai, die bis 1989 von den kommunistischen Machthabern durchgeführt wurden. Hier pflegte er am Ende des Marsches mit seinem Handwagen mitzuziehen und allgemeine Aufmerksamkeit und Heiterkeit zu erregen. Er war allgemein unter seinem Spitznamen „Szymon Gięty“ („verbogener Simon“) bekannt. Der Artikel befasst sich vor allem mit Wnuks Leben bis 1962. Er stammte aus Warschau und besuchte eine siebenjährige Volksschule. In den Jahren 1940 bis 1945 leistete er Zwangsarbeit in Deutschland. Nach Kriegsende lebte und arbeitete er in Niederschlesien. 1951 zog er nach Zielona Góra und 1962 nach Gorzów.

Słowa kluczowe: Kazimierz Wnuk, Szymon Gięty, pomniki w Gorzowie Wielkopolskim

Keywords: Kazimierz Wnuk, Szymon Gięty (Twisted Simon), monuments in Gorzów Wielkopolski

Schlüsselwörter: Kazimierz Wnuk, Szymon Gięty, Denkmal in Gorzów Wielkopolski